Lausunto

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry, Sanasto rf (jäljempänä Sanasto) kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä tulevan vuoden talousarvioksi. Sanasto on kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö, joka valvoo kirjallisuuden tekijöiden oikeuksia ja etuja. Edustamme suoraan lähes 7000 suomalaista kirjallisuuden tekijää.

Lausuntomme pääviestit

- *Lainauskorvaus on luovan työn tekijöille tärkeä tekijänoikeuskorvaus, jota maksetaan korvauksena teosten ilmaisesta kirjastolainaamisesta. Kun teosten maksuton lainaaminen sallitaan, tulee tekijälle suorittaa asianmukainen korvaus.*
- *On erinomaista, että lainauskorvausta esitetään nostettavan muiden Pohjoismaiden tasolle, 15,6 miljoonaan euroon, vuonna 2017 (sisältäen arvonlisäveron). Korotus varmistaa, että lainauskorvaukset ovat Suomessa vihdoin eduskunnan edellyttämällä asianmukaisella tasolla.*
- *Korvausten tasoa tulee jatkossa seurata ja huolehtia mahdollisista indeksikorotuksista, kuten muissa Pohjoismaissa on tehty.*
- *Korkeakoulukirjastojen ottaminen lainauskorvauksen piiriin tulee kasvattamaan korvauksen piirissä olevien lainojen määrää noin 16 miljoonalla lainatapahtumalla. Hallituksen esittämä lainauskorvausmäärärahan korotus takaa sen, että korvausten saajien määrän lisääntyminen ei laskisi yhdestä lainasta tilitettävää korvausta.*

Sanasto kannattaa lämpimästi hallituksen esitystä lainauskorvausmäärärahan korottamiseksi 15,6 miljoonaan euroon. Lainauskorvausjärjestelmä perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston vuonna 2006 antamaan vuokraus- ja lainausdirektiiviin (2006/115/EY). Suomen tekijänoikeuslain (404/1961) 19 §:n 4 momentin mukaan teoksen tekijällä on oikeus korvaukseen teoksensa kappaleiden lainaamisesta yleisölle. Tekijällä ei ole oikeutta kieltää teostensa lainaamista, mutta hänellä on oikeus asianmukaiseen korvaukseen. Nykyisellä tasollaan Suomen lainauskorvausmäärärahaa ei voida pitää asianmukaisena korvauksena teosten lainaamisesta. Eduskunta on toistuvasti edellyttänyt lainauskorvausten korottamista mm. VaVM 16/2015, VaVM 37/2014 ja SiVL 3/2015.

sanasto

Korkeavuorenkatu 30 A, 00130 Helsinki
+358 9 5629 3300, *info@sanasto.fi*, *sanasto.fi*

Eduskunnan käsiteltävänä on tällä hetkellä esitys korkeakoulukirjastojen ottamisesta lainauskorvauksen piiriin. Hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi tekijänoikeuslain 19 ja 19 a §:n muuttamisesta (HE 102/2016 vp) esitetään, että korvauksen piiriin otettaisiin yleisten kirjastojen lisäksi korkeakoulukirjastoista tapahtuva lainaaminen. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2017 alusta. Korkeakoulukirjastojen ottaminen lainauskorvauksen piiriin tulee kasvattamaan korvauksen piirissä olevien lainojen määrää noin 16 miljoonalla lainatapahtumalla. Sanasto korostaa, että korvauksen piirissä olevien lainatapahtumien laajentuessa on erityisen tärkeää huolehtia lainauskorvausmäärärahan nostamisesta pohjoismaiselle tasolle ja huolehdittava asianmukaisen tason säilymisestä myös tulevaisuudessa mm. indeksikorotuksilla. Sivistysvaliokunnan mietinnössä korkeakoulukirjastojen ottamisesta lainauskorvauksen piiriin (SiVM 10 2016 – vp HE 102/2016 vp) todetaan seuraavasti:

> *”Lainauskorvauksen laajentamista koskevien vaatimusten yhteydessä eduskunta, sivistysvaliokunta ja useat muut tahot ovat esittäneet korvauksiin käytettävän rahamäärän kasvattamista muiden Pohjoismaiden tasolle. Valiokunta toteaa, että valtion vuoden 2017 talousarviossa (HE 134/2016 vp) esitetään lainauskorvausten rahamäärän korottamista 15,6 miljoonaan euroon, mikä on 6,3 miljoonaa euroa enemmän verrattuna vuoden 2016 määrärahatasoon. Asiantuntijakuulemisen perusteella korotus takaa sen, että korvausten saajien määrän lisääntyminen ei vähennä vakiintuneiden korvauksen saajien korvauksia.”*

Haluamme kiittää eduskuntaa ja valtiovarainvaliokuntaa lämpimästi viime vuosina lainauskorvausten eteen tehdystä työstä. Lainauskorvauksilla on tekijänoikeuskorvauksina paitsi kulttuuria myös talouskasvua edistävä vaikutus. Hyväksymällä hallituksen esityksen tulevan vuoden talousarvioksi varmistetaan, että Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuonna suomalaiset kirjallisuuden tekijät saavat vihdoin asianmukaista lainauskorvausta. Maamme kaltaisella pienellä kielialueella pitkäjänteinen työ lainauskorvausten, lukemisen sekä kirjastolaitoksen puolesta auttaa turvaamaan oman kielemme ja kulttuurimme myös seuraavan vuosisadan.

Helsingissä 18. päivänä lokakuuta 2016

Anne Salomaa

Anne Salomaa
Toiminnanjohtaja

sanasto
Korkeavuorenkatu 30 A, 00130 Helsinki
+358 9 5629 3300, *info@sanasto.fi*, *sanasto.fi*